

LIBRO DE ESTILO DE LA 99.9 VALENCIA RADIO

La 99.9 Valencia Radio, en adelante “La 99.9”, tiene como vocación desde su nacimiento ser una emisora con un discurso integrador, justo, pacífico e igualitario. Y al mismo tiempo, potenciar y dar a conocer, la historia, el patrimonio tanto material como inmaterial, la cultura y las raíces de la Comunidad Valenciana difundíendolas.

Defendemos una programación diversa y plural, con espacio para nuestras tradiciones, lengua, música y actualidad, y también programas que denuncien cualquier tipo de discriminación, que haga visibles a aquellos que por razones injustas son olvidados.

Pero no solo la programación es importante. No podemos construir una comunicación diferente si erramos en el uso de herramientas básicas como el lenguaje. Lo que nos diferencia no es sólo el qué decimos, sino el cómo lo decimos.

Este libro de estilo es una guía compuesta por normas éticas y una estética dirigida a realizar un periodismo radiofónico de manera coherente, honesta y eficaz, y debe constituirse en referencia para todos aquellos que de una manera u otra participan en el proyecto de La 99.9.

LLIBRE D'ESTIL DE LA 99.9 VALÈNCIA RÀDIO

La 99.9 València Ràdio, d'ara en avant “La 99.9”, té com a vocació des del seu naixement ser una emissora amb un discurs integrador, just, pacífic i igualitari. I al mateix temps, potenciar i donar a conèixer, la història, el patrimoni tant material com immaterial, la cultura i les arrels de la Comunitat Valenciana difonent-les.

Defenem una programació diversa i plural, amb espai per a les nostres tradicions, llengua, música i actualitat, i també programes que denuncien qualsevol tipus de discriminació, que faça visibles a aquells que per raons injustes són oblidats.

Però no sols la programació és important. No podem construir una comunicació diferent si errem en l'ús de ferramentes bàsiques com el llenguatge. El que ens diferencia no és només el què diem, sinó el com ho diem.

Este llibre d'estil és una guia composta per normes ètiques i una estètica dirigida a realitzar un periodisme radiofònic de manera coherent, honesta i eficaç, i ha de constituir-se en referència per a tots aquells que d'una manera o una altra participen en el projecte de La 99.9.

1. Directrices básicas

Para mejorar el lenguaje radiofónico y el mensaje que queremos transmitir respetaremos unas directrices básicas:

- No referirse a aquello que sea falso más que para desmentirlo, y no transmitir información de cuya veracidad no tenemos pruebas adecuadas.
- Se deben nombrar siempre las fuentes de las noticias o informaciones cuando las mismas pertenezcan a otro medio o persona.
- Se respetará la deontología periodística.
- Evitar expresiones rebuscadas. Es necesaria la naturalidad en el modo de expresión, rechazando toda clase de juegos de palabras confusos que puedan requerir de quien escucha un esfuerzo superior al normal para su comprensión. Y ello sin menoscabo del correcto uso del lenguaje, pues la banalización excesiva, comporta empobrecimiento.
- La información debe responder a las seis preguntas clásicas: Qué, quien, como, cuando, donde y porqué, evitando la ambigüedad; con brevedad y concisión en las frases.
- Claridad y fuerza de expresión en las palabras a efectos descriptivos, así como presentación de temas dotados de una gran fuerza expresiva que refuercen la necesidad de quien escucha por seguir escuchando.
- Debe hablarse como si estuviera improvisando y se le contara personalmente al oyente. No olvidar nunca que se hace radio para el que nos escucha. Este acercamiento genera confianza y refuerza la eficacia del mensaje.
- Hay que encontrar el ritmo acertado de locución. Un ritmo excesivamente rápido provoca ansiedad, y el ritmo demasiado lento crea desinterés.

1. Directrius bàsiques

Per a millorar el llenguatge radiofònic i el missatge que volem transmetre respectarem unes directrius bàsiques:

- No referir-se a allò que siga fals més que per a desmentir-ho, i no transmetre informació de la veracitat del qual no tenim proves adequades.
- S'han d'anomenar sempre les fonts de les notícies o informacions quan les mateixes pertanguen a un altre mitjà o persona.
- Es respectarà la deontologia periodística.
- Evitar expressions rebuscades. És necessària la naturalitat en el mode d'expressió, rebutjant qualsevol classe de jocs de paraules confusos que puguen requerir de qui escolta un esforç superior al normal per a la seua comprensió. I això sense detriment del correcte ús del llenguatge, perquè la banalització excessiva, comporta empobriment.
- La informació ha de respondre a les sis preguntes clàssiques: Què, qui, com, quan, on i perquè, evitant l'ambigüitat; amb brevetat i concisió en les frases.
- Claredat i força d'expressió en les paraules a efectes descriptius, així com presentació de temes dotats d'una gran força expressiva que reforcen la necessitat de qui escolta per continuar escoltant.
- Ha de parlar-se com si estiguera improvisant i se li comptara personalment a l'oient. No oblidar mai que es fa ràdio per al que ens escolta. Este acostament genera confiança i reforça l'eficàcia del missatge.
- Cal trobar el ritme encertat de locució. Un ritme excessivament ràpid provoca ansietat, i el ritme massa lent crea desinterés.

- Prestar especial atención a una correcta vocalización.
  - Se deberá dar datos precisos frente a afirmaciones vagas.
  - Se evitará el uso de siglas a discreción.
  - Evitar las generalizaciones.
  - Quedan prohibidos los insultos y el lenguaje peyorativo.
- La 99.9 debe ser cercana y para ello hay que salir a la calle. El objetivo es ser una referencia en cuanto a medio de comunicación de los valencianos.
- Al hablar de encausados, acusados o detenidos se deberán adoptar fórmulas que respeten la presunción de inocencia como “presuntos”, “supuestos” o “probables”, aunque todas las pruebas o indicios apunten a su culpabilidad. Si es menor de edad sólo se darán las siglas del nombre.
  - Los podcast de nuestros programas son muy descargados, y por lo tanto en muchas ocasiones se escuchan en un momento diferente al de su emisión en directo. Esta circunstancia será tenida en cuenta a la hora de grabar los programas, y en aquellos que no son sobre un acto o celebración temporal concreta, no usar adverbios demostrativos temporales.
  - Siempre que se mencione por primera vez a una persona, hay que identificarla con nombre, apellido y cargo o profesión.
  - La entrevista radiofónica es parte importante de la radio, y habrá que observar ciertas normas: el entrevistador debe ceder el protagonismo al entrevistado; las entrevistas deberán prepararse con la suficiente antelación para permitir hacerse con documentación necesaria para tener éxito; el entrevistado sabrá siempre para qué y por qué se le requiere, de que va a hablar, el contexto del

- Prestar especial atenció a una correcta vocalització.
  - S'haurà de donar dades precises enfront d'afirmacions vagues.
  - S'evitarà l'ús de sigles a discreció.
  - Evitar les generalitzacions.
  - Queden prohibits els insults i el llenguatge peyoratiu.
- La 99.9 ha de ser pròxima i per a això cal eixir al carrer. L'objectiu és ser una referència quant a mitjà de comunicació dels valencians.
- Al parlar d'encausats, acusats o detinguts s'hauran d'adoptar fórmules que respecten la presumpció d'innocència com a “presumptes”, “supòsits” o “probable”, encara que totes les proves o indicis apunten a la seua culpabilitat. Si és menor d'edat només es donaran les sigles del nom.
  - Els podcast dels nostres programes són molt descarregats, i per tant moltes vegades s'escolten en un moment diferent del de la seua emissió en directe. Esta circumstància serà tinguda en compte a l'hora de gravar els programes, i en aquells que no són sobre un acte o celebració temporal concreta, no usar adverbis demostratius temporals.
  - Sempre que es mencione per primera vegada a una persona, cal identificar-la amb nom, cognom i càrrec o professió.
  - L'entrevista radiofònica és part important de la ràdio, i caldrà observar certes normes: l'entrevistador ha de cedir el protagonisme a l'entrevistat; les entrevistes hauran de preparar-se amb la suficient antelació per a permetre fer-se amb documentació necessària per a tindre èxit; l'entrevistat sabrà sempre per a què i per què se li requereix, de que parlarà, el context del programa i si hi ha altres invitats amb opinions diferents de

programa y si existen otros invitados con opiniones diferentes a las suyas; se respetará el tiempo previsto por respeto al invitado; las preguntas se harán de modo que faciliten que el entrevistado pueda extenderse y decir lo que realmente quiere; hay que escuchar las respuestas del invitado y no estar más preocupado de la brillantez de la próxima pregunta.

les seues; es respectarà el temps previst per respecte a l'invitat; les preguntes es faran de manera que faciliten que l'entrevistat puga estendre's i dir el que realment vol; cal escoltar les respostes de l'invitat i no estar més preocupat per la brillantor de la pròxima pregunta.

2. Cuestiones de sensibilidad social

En cuanto al tratamiento de determinadas cuestiones de sensibilidad social, seguiremos las siguientes recomendaciones:

• Cuestiones racistas y xenófobas

- No incluir grupo étnico, religión o cultura si no es estrictamente necesario para la comprensión global de la noticia. Evitar dar el dato de la nacionalidad cuando es algo negativo: "un rumano robó un coche".

- Nunca se usarán términos que resulten ofensivos a colectivos o personas: "Le engañó como a un chino".

- La definición "raza humana", engloba a toda la humanidad. Por si misma una raza o etnia, no determina el comportamiento de ningún humano. Hay hombres y mujeres que se comportan en un momento determinado de manera concreta. Por lo tanto evitaremos expresiones como "una reyerta de unos individuos de raza gitana". Si la cultura, la religión, el color o la etnia se convierten en determinantes, damos un paso atrás en el respeto y la integración.

- Buscar información en las propias fuentes de las minorías étnicas y cuidar las informaciones que se dan de sus países de origen.

- Se debe tomar postura a favor de una perspectiva multicultural.

- No existen los inmigrantes ilegales, hay personas en situación administrativa irregular. Se hablará de sin papeles, sin permiso de residencia y demás. Es preferible no utilizar el término inmigrantes, es mejor decir tunecinos, magrebíes ... sin entrar a adjetivarlos.

Un inmigrante debería ser, simplemente "una persona que ha nacido en un lugar diferente del que vive y se ha instalado, o pretende instalarse entre nosotros de manera estable"

2. Qüestions de sensibilitat social

Quant al tractament de determinades qüestions de sensibilitat social, seguirem les recomanacions següents:

• Qüestions racistes i xenòfobes

-No incloure grup ètnic, religió o cultura si no és estrictament necessari per a la comprensió global de la notícia. Evitar donar la dada de la nacionalitat quan és quelcom negatiu: "un romanés va robar un cotxe".

-Mai s'usaran termes que resulten ofensius a col·lectius o persones: "Li va enganyar com un xinés".

-La definició "raça humana", engloba a tota la humanitat. Per si mateixa una raça o ètnia, no determina el comportament de cap humà. Hi ha hòmens i dones que es comporten en un moment determinat de manera concreta. Per tant evitem expressions com "una baralla d'uns individus de raça gitana". Si la cultura, la religió, el color o l'ètnia es convertixen en determinants, fem un pas arrere en el respecte i la integració.

-Buscar informació en les pròpies fonts de les minories ètniques i cuidar les informacions que es donen dels seus països d'origen.

-S'ha de prendre postura a favor d'una perspectiva multicultural.

-No hi ha els immigrants il·legals, hi ha persones en situació administrativa irregular. Es parlarà de sense papers, sense permís de residència i altres situacions. És preferible no utilitzar el terme immigrants, és millor dir tunisencs, magribins ... sense entrar a adjetivar-los.

Un immigrant hauria de ser, simplement "una persona que ha nascut en un lloc diferent del que viu i s'ha instal·lat, o pretén instal·lar-se entre nosaltres de manera estable"

• Cuestiones de sensibilidad social

- Respecto a las personas que sufren una enfermedad se les llamará enfermo: "enfermo de sida, enfermo de tuberculosis o enfermo mental", no usaremos términos que puedan resultar peyorativos: "un sidoso, un tuberculoso, un trastornado..."

- Se evitará hablar de "ancianos" o "personas de la tercera edad", se hablará de personas y si hay que referirse a la edad, se dará el dato.

- Se será especialmente respetuoso al referirse a alguna discapacidad, evitando en todo momento los adjetivos que ellos o sus familias consideran peyorativos.

-Se será vigilantes en cuanto a la defensa y protección de la infancia y su correcto desarrollo.

• Violencia de Género

- El género sólo es un concepto gramatical, es decir, una mesa es del género femenino, pero no del sexo femenino. Cuando hablamos de violencia de género se supone que nos referimos a la violencia machista. Digamos entonces "violencia machista" o "violencia sexista". En esto hay que ser duros incluso con las palabras. Sin ningún género de dudas.

• Sexismo

Al dirigirnos desde la Radio a miles de personas habrá que mostrar un estilo cuidado para no mantener y menos potenciar fórmulas injustas de nuestra sociedad. Es difícil eludir el género especificando los dos géneros, porque eso nos llevaría a frases redundantes, "todos y todas", pero si debemos cuidar algunas normas básicas para un uso no sexista del idioma respetando a la vez las reglas de la lengua:

- uso del genérico plural: hablemos de profesorado o alumnado en vez de "los profesores" o "los alumnos".

• Qüestions de sensibilitat social

-Respecte a les persones que patixen una malaltia se'ls anomenarà malalt: "malalt de sida, malalt de tuberculosi o malalt mental", no usarem termes que puguen resultar peyoratius: "un sidos, un tuberculós, un trastornat..."

-S'evitarà parlar "d'ancians" o "persones de la tercera edat", es parlarà de persones i si cal referir-se a l'edat, es donarà la dada.

-Se serà especialment respectuós al referir-se a alguna discapacitat, evitant en tot moment els adjectius que ells o les seues famílies consideren peyoratius.

-Se serà vigilants quant a la defensa i protecció de la infància i el seu correcte desenrotllament.

• Violència de Gènere

-El gènere només és un concepte gramatical, és a dir, una taula és del gènere femení, però no del sexe femení. Quan parlem de violència de gènere se suposa que ens referim a la violència masclista. Diguem llavors "violència masclista" o "violència sexista". En açò cal ser durs inclús amb les paraules. Sense cap gènere de dubtes.

• Sexisme

Al dirigir-nos des de La Ràdio a milers de persones caldrà mostrar un estil acurat per a no mantindre, i menys potenciar, fórmules injustes de la nostra societat. És difícil eludir el gènere especificant els dos gèneres, perquè això ens portaria a frases redundants, "tots i totes", però si hem de cuidar algunes normes bàsiques per a un ús no sexista de l'idioma respectant al mateix temps les regles de la llengua:

- ús del genèric plural: parlem de professorat o alumnat en compte dels "professors" o "els alumnes".

- el hombre como genérico singular: evitemos hablar de "los derechos del hombre" si podemos decir "los derechos de la persona" o "los derechos humanos".

- si tenemos necesidad de acudir a un ejemplo evitemos los estereotipos de reparto de tareas: mujeres como amas de casa, madres, esposas...

• Sensibilidad

- Frente a la frialdad de las cifras hay que humanizar las informaciones. Junto al dato de que han sido despedidos 100 operarios habrá que contar la historia humana, el caso personal de alguno de ellos. No sólo contamos el qué, también sus consecuencias.

• Nuestra cultura y el valenciano

- En todos nuestros programas nos dirigiremos en valenciano a colaboradores, entrevistados e invitados cuando sea esta la lengua en que estos se expresen.

- Fomentaremos el uso del valenciano, para que con naturalidad forme parte del desarrollo cotidiano de la emisora, teniendo como referencia normativa la Academia Valenciana de la Lengua.

- En los programas que emitimos en valenciano, para resolver dudas y tener unas directrices y orientaciones en su uso, tomamos como referencia el Libro de Estilo para los medios audiovisuales en valenciano (LEMAV) de la AVL.

- La Comunidad Valenciana es nuestra tierra, nuestro origen y el lugar donde vivimos, nos interesa y por ello es uno de los objetivos prioritarios de La 99.9.

- Difundiremos nuestra historia, lengua, cultura, Instituciones, patrimonio, fiestas y costumbres.

- Potenciaremos a nuestros artistas y creadores, para ello divulgaremos sus obras: la literatura, el teatro y la opera, las artes plásticas y escénicas, los

- l'home com a genèric singular: evitem parlar "dels drets de l'home" si podem dir "els drets de la persona" o "els drets humans".

- si tenim necessitat d'acudir a un exemple evitem els estereotips de repartiment de tasques: dones com a ames de casa, mares, esposes...

• Sensibilitat

- Enfront de la fredor de les xifres cal humanitzar les informacions. Junt amb la dada que han sigut despedits 100 operaris caldrà comptar la història humana, el cas personal d'algun d'ells. No sols comptem el què, també les seues conseqüències.

• La nostra cultura i el valencià

- En tots els nostres programes ens dirigirem en valencià a col·laboradors, entrevistats i invitats quan siga esta la llengua en què estos s'expressen.

- Fomentarem l'ús del valencià, perquè amb naturalitat forme part del desenrotllament quotidià de l'emissora, tenint com a referència normativa l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

- En els programes que emetem en valencià, per a resoldre dubtes i tindre unes directrius i orientacions en el seu ús, prenent com a referència el Llibre d'Estil per als mitjans audiovisuals en valencià (LEMAV) de l'AVL.

- La Comunitat Valenciana és la nostra terra, el nostre origen i el lloc on vivim, ens interessa i per això és un dels objectius prioritaris de La 99.9.

- Difondrem la nostra història, llengua, cultura, Institucions, patrimoni, festes i costums.

- Potenciarem els nostres artistes i creadors, actuals o del nostre passat, per a això divulgarem les seues obres: la literatura, el teatre i l'opera, les arts plàstiques i escèniques, els compositors i músics,

compositores y músicos actuales o de nuestro pasado.

- Daremos a conocer la aportación de los valencianos a la humanidad, ya sean personajes históricos o actuales, ya sean científicos, inventores, arquitectos, ingenieros, filósofos, pensadores sociales, comerciantes, navegantes, exploradores, etc.

- Ayudaremos a potenciar y divulgar nuestra industria, agricultura, artesanía y turismo.

- Difundiremos el trabajo de nuestra Instituciones y el valor de nuestros pueblos y ciudades.

etc.

- Donarem a conèixer l'aportació dels valencians a la humanitat, ja siguen personatges històrics o actuals, ja siguen científics, inventors, arquitectes, enginyers, filòsofs, pensadors socials, comerciants, navegants, exploradors, etc.

- Ajudarem a potenciar i divulgar la nostra indústria, agricultura, artesanía i turisme.

- Difondrem el treball de la nostra Institucions i el valor dels nostres pobles i ciutats.

3. Valores

Todo el trabajo de La 99.9 Valencia Radio debe estar inspirado en el respeto a la diversidad, pluralidad, igualdad, luchando porque no exista discriminación a ninguna minoría, fomentando el respeto a todos los colectivos (como el colectivo LGTBI) sin distinción de religión u orientación sexual, aportando nuestra colaboración en causas tan justas como la lucha contra la violencia de género o cualquier tipo de discriminación.

Desde la 99.9 Valencia Radio se busca informar y tratar de forma igualitaria todos los ámbitos como el sanitario, educativo, las familias, el trabajo, los inmigrantes y refugiados, la infancia y cualquier grupo minoritario al cual se tiende a discriminar u olvidar.

Por otro lado, La 99.9 nace con el objetivo de ser la radio de los valencianos, desde el fomento de los valores culturales, patrimoniales, sociales e históricos de nuestro pueblo, y la defensa de nuestra lengua como signo de identidad y patrimonio de los valencianos.

Por último, asumimos en este libro de estilo la misión recogida en los estatutos de la empresa a la que pertenece La 99.9, GM Publicidad, de "crear valor de forma sostenible en el desarrollo de sus actividades para la sociedad, los ciudadanos, sus clientes, sus trabajadores, los accionistas de la sociedad y los demás grupos de interés, prestando un servicio de calidad, mediante actuaciones respetuosas con el medioambiente, favorecedoras de una sociedad más justa, pacífica, integradora e igualitaria, sin importar sexo, etnia, religión, opinión o cualquier otra condición, llevando a cabo actuaciones que contribuyan a la eliminación de barreras de colectivos con discapacidades, a la igualdad de oportunidades

3. Valors

Tot el treball de La 99.9 València Ràdio ha d'estar inspirat en el respecte a la diversitat, pluralitat, igualtat, lluitant perquè no existisca discriminació a cap minoria, fomentant el respecte a tots els col·lectius (com el col·lectiu LGTBI) sense distinció de religió o orientació sexual, aportant la nostra col·laboració en causes tan justes com la lluita contra la violència de gènere o qualsevol tipus de discriminació.

Des de la 99.9 València Ràdio es busca informar i tractar de forma igualitària tots els àmbits com el sanitari, educatiu, les famílies, el treball, els immigrants i refugiats, la infància i qualsevol grup minoritari al qual es tendix a discriminar o oblidar.

D'altra banda, La 99.9 naix amb l'objectiu de ser la ràdio dels valencians, des del foment dels valors culturals, patrimonials, socials i històrics del nostre poble, i la defensa de la nostra llengua com a signe d'identitat i patrimoni dels valencians.

Finalment, assumim en este llibre d'estil la missió arrelgada en els estatuts de l'empresa a què pertany La 99.9, GM Publicidad, de "crear valor de forma sostenible en l'exercici de les seues activitats per a la societat, els ciutadans, els seus clients, els seus treballadors, els accionistes de la societat i els altres grups d'interés, prestant un servici de qualitat, per mitjà d'actuacions respectuoses amb el medi ambient, afavoridores d'una societat més justa, pacífica, integradora i igualitària, sense importar sexe, ètnia, religió, opinió o qualsevol altra condició, duent a terme actuacions que contribuïsquen a l'eliminació de barreres de col·lectius amb discapacitats, a la igualtat d'oportunitats entre dones i hòmens i a la

entre mujeres y hombres y a la defensa de los derechos de todos los colectivos, en especial aquellos mas sensibles a la marginación, y generando empleo y riqueza en su entorno y considerando a sus empleados un activo estratégico, fomentando su desarrollo, formación y medidas de conciliación, y favoreciendo un buen entorno de trabajo y la igualdad de oportunidades efectiva”.

defensa dels drets de tots els col·lectius, en especial aquells més sensibles a la marginació, i generant ocupació i riquesa en el seu entorn i considerant als seus treballadors un actiu estratègic, fomentant el seu desenrotllament, formació i mesures de conciliació, i afavorint un bon entorn de treball i la igualtat d'oportunitats efectiva”.